

2den Behandling, idet jeg tør forudsætte, at det høie Thing, hvis det onsker Sagen fremmet, ikke vil sende den til et Udvalg. Saaledes er Regjeringens Stilling til Sagen for Diebliffet. Der kommer jo, dersom de fornødne Pengemidler bringes tilveie, og Anlægget skal udføres, et andet Spørgsmaal frem, som kræver en nøie Overveielse, og som der ikke har været Tid til nu for Diebliffet at give den fornødne Prøvelse; det er Spørgsmaalet om, hvorvidt man her i Landet skal gaae ind paa det lette, smalsporede System. Der er jo i flere Lande anlagt Baner efter dette System, som man paaftaaer ere fuldkommen tilfredsstillende. I den Meddelelse, der er bleven gjort Rigsdagen, er der exempelvis nævnt saadanne Baner. Saavidt jeg husker, er der paa Continentet en mellem Antwerpen og Gent, og om den foreligger der overordentlige gunstige Beretninger. Den gaaer igjennem et særdeles tætbefolket District, og berører meget folkelige Egne, idet næsten hele Strækningen, som den gjennemløber, overalt er bebygget. Driften paa denne Bane er imidlertid af en heelt anden Natur, troer jeg, end den vil blive paa en Bane som den her foreslaaede, som til disse Tider skal kunne føre Siltoget. De andre Baner, der ere nævnte, ere de svenske, og norske Baner. De norske Baner troer jeg ikke, at man kan anføre ubetinget som Bevis for de smalsporede Baners fuldstændige Anvendelighed, idet man i Norge har været nødsaget til, naar man overhovedet vilde have Jernbaner, at gaae i saa skarpe Curver, at man ikke ret vel kunde anvende det bredsporede System. I Sverige har man paa flere Steder anvendt det smalsporede System, saaledes mellem Borås og Herrljunga; men der ere Banerne hovedsagelig Godsbaner; Persontrafikken, troer jeg, er der en mindre vigtig Ting. Nu er det ganske vist paa den svenske Rigsdag under Forhandling, om man ikke skal forlade hele det bredsporede System paa de svenske Baner, alene med Undtagelse af Nordvest Stambanen, og gaae over til det smalsporede. Jeg er ikke fulgt saaledes med, at jeg veed, om der har fundet nogen Afgjørelse Sted; men det lader dog til, at Ingenieurerne have Tillid til disse Baner,

Tillid til, at dette System ogsaa kan tilfredsstillende paa Baner, der skulle være Godsbaner. Men isald det skulde vise sig ved nærmere Undersøgelse, at det ikke vilde være hensigtsmæssigt at anlægge en smalsporet Bane, maatte det blive Gjenstand for nærmere Forhandling mellem Concessionshaverne og Regjeringen, om man dog ikke burde slaae ind paa et nyt let, bredsporet System, og jeg troer i det Hele taget, at man her i Landet vil kunne bygge de bredsporede Baner, naar de bygges let, omtrønt ligesaa billigt som de smalsporede; men dette er ganske vist et Spørgsmaal, som her ikke foreligger til Afgjørelse. Jeg vil kun henlede det høitæredes Things Opmærksomhed paa, at i § 2 i Loven af 26de Febr. 1869 er der givet Indenrigsministeren en vidt Bemyndigelse, og at det kan være nødvendigt til sin Tid nærmere at prøve, om han ikke bør gjøre Sit til, at der vælges en bredsporet Bane istedetfor en smalsporet. Der er endnu en Bestemmelse om Expropriationen i Lit. E i § 1, saalydende: „Bestemmelserne om Expropriation og om Statens Garanti skulle ogsaa omfatte saadanne Hestebaner, som det maatte findes fornødent at anlægge ved Banens Hovedpunkter.“ Forsaavidt herved er tænkt paa en Hestebane til Kjøbenhavns Havn, maa jeg tillade mig at henlede de lærde Forslagsstilleres Opmærksomhed paa, at der allerede er givet det sjællandske Jernbaneselskab Ret til at anlægge en Bane ned til Kjøbenhavns Havn, og at føre to Baner over det af Bygninger og andre Forhindringer indskrænkede Terrain kan der vel ikke ret godt være Spørgsmaal om. I § 2 er der foreslaaet: „I fald den fornævnte Bane ikke føres over Frederiksfund, bemyndiges Regjeringen til endvidere at meddele dem, der maatte have erholdt Concession paa fornævnte Bane, Eneret til Anlæggelse og Drift af en Sidebane fra hiin Bane til Frederiksfund.“ Da her formeentlig ikke er tænkt paa at faae nogen Garanti fra Statens Side, kan der jo heller ikke være nogen Betænkelighed fra Regjeringens Side ved at modtage en saadan Bemyndigelse som den, der foreslaaes i § 2.

Tale: Dengang en lignende Sag var